

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/22/2025
Identifikačné číslo spisu:	5824200064
Dátum vydania rozhodnutia:	09.07.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5824200064.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkýň: 1/ H. R., narodená XX. H. XXXX, B., R. XXX, a 2/ H. F.K., narodená XX. R. XXXX, B., P. XX, obidve zastúpené: Mgr. Miroslav Golian, advokát, so sídlom Bratislava, Budatínska 16, proti žalovaným: 1/ H. B., narodený XX. H. XXXX, B., G. XXX, zastúpený: Mgr. Igor Palider, advokát, so sídlom Zubrohlava, Klinec II 215/29, 2/ H. J., nezistený vlastník zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX k.ú. B.B. pod B1 zastúpený: Slovenský pozemkový fond, so sídlom Bratislava, Búdková 36, IČO: 17 335 345, 3/ C.X. V., narodený XX. E. XXXX, B., R. XXX, o určenie vecného bremena, o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 12C/3/2024, o dovolaní žalovaného 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 13. júna 2024 sp. zn. 7Co/52/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyne 1/ a 2/ majú voči žalovanému 1/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 12C/3/2024- 39 zo dňa 5.februára 2024 zamietol návrh žalobkyne v rade 1/ na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadala, aby súd uložil žalovanému v rade 1/ povinnosť strpieť právo vstupu, prechodu peši a prejazdu motorovými a nemotorovými vozidlami cez pozemky CKN parc. č. XXXX/X, trvalý trávny porast, o výmere 111 m², CKN parc. č. XXXX/X, zastavaná plocha a nádvorie, o výmere 305 m² a CKN parc. č. XXXX, trvalý trávny porast, o výmere 526 m², ktoré sú zapísané na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXXX pre k. ú. B., obec B., okres Dolný Kubín, v prospech pozemku žalobkyne a žalovaných 2/ až 4/ (pôvodne žalovaných, medzi ktorých patrila aj súčasná žalobkyňa v rade 2/ - poznámka dovolacieho súdu) ako spoluvlastníkov pozemku EKN parc. č. XXXXX/X, orná pôda, o výmere 701 m², pre k. ú. B., okres Dolný Kubín, v rozsahu podľa priloženého Geometrického plánu vyhotoveného za účelom potvrdenia vecného bremena na práva vstupu, prechodu peši a prejazdu motorovými a nemotorovými vozidlami č. 17883377-61/2023, vypracovaného E. J. - D.Á., K. XXXX, XXX XX G. F., z 25. októbra 2023, autorizovane overeného 25. októbra 2023 A.. Z. Š.K., úradne overeného A.. E. P. 16. novembra 2023, č. 589/2023.

2. Súd prvej inštancie konštatoval, že vo vzťahu k žalobkyňou v rade 1/ tvrdenej existencii prechodu cez tieto pozemky žalovaného v rade 1/, ktorý prechod podľa nej už existuje „od nepamäti“, nepredložila žiadne dôkazy, ktoré by túto skutočnosť aj osvedčovali. Z dôvodu zákonnej lehoty na vydanie neodkladného opatrenia nebolo možné vyzvať žalovaných na vyjadrenie sa k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, musel vychádzať len z tvrdení a dôkazov predložených žalobkyňou spolu so žalobou a návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia. Tvrdenia a dôkazy tak mohla v tejto fáze konania predkladať len žalobkyňa. Zo žiadnej z predložených listín, ktoré sú súčasťou spisu nemožno vyvodit' existenciu vykonávania požadovaného prístupu. Dôvodil, že opísanie a preukázanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť požadovaného neodkladného opatrenia je pritom elementárnym predpokladom, bez ktorého naplnenia nie je možné návrhu žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovieť. Nedostatočná úroveň osvedčenia ňou tvrdených skutočností, nie je dôvodom na postup súdu podľa § 129 CSP, nakoľko nejde o procesné nedostatky návrhu, ale o nedostatky spočívajúce v nepreukázaní/neosvedčení tvrdeného skutkového stavu. Z predloženého geometrického plánu ako aj z katastrálnej mapy považoval za zřejmé, že na pozemkoch žalovaného v rade 1/ CKN parc. č. XXXX/X, XXXX/X a XXXX/X sú postavené tri stavby, z čoho jednou z nich je rodinný dom s. č. XX vo výlučnom vlastníctve žalovaného v rade 1/, ďalšie dve stavby nie sú zapísané v katastri nehnuteľností. Požadovaný prechod v zmysle predloženého geometrického plánu vedie po pozemkoch CKN parc. č. XXXX/X, XXXX/4 a XXXX priamo pomedzi tieto tri stavby, čo sa javí ako prechod priamo stredom dvora prináležiaceho k rodinnému domu s. č. 11. S poukazom na to, že strana, ktorej má byť neodkladným opatrením uložená povinnosť alebo obmedzenie ním nesmie byť obmedzená spôsobom neprimeraným povahe veci konštatoval, že sa mu javí, že zásah do práva žalovaného v rade 1/ by nezodpovedal výhode získanej žalobkyňou v rade 1/, inak povedané, zásah do práv žalovaného v rade 1/ by bol väčšieho rozsahu v porovnaní s výhodou, ktorú by získala žalobkyňa 1/.

3. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalobkyňa v rade 1/. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením z 13. júna 2024 sp. zn. 7Co/52/2024 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) postupom podľa § 388 CSP uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovel a nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil žalovanému v rade 1/ povinnosť strpieť právo vstupu, prechodu peši a prejazdu motorovými a nemotorovými vozidlami cez pozemky CKN parc. č. XXXX/X, XXXX/4 a XXXX, ktoré sú zapísané na liste vlastníctva č. XXXX pre k. ú. B., obec B., okres Dolný Kubín, v prospech vlastníkov pozemku EKN parc. č. XXXXX/X - orná pôda o výmere 701 m², zapísaného na liste vlastníctva č. XXXX pre k. ú. B.B., okres Dolný Kubín, a to v rozsahu podľa priloženého Geometrického plánu č. 17883377-61/2023 vyhotoveného dňa 25. októbra 2023 E. J. - D.Á., K. XXXX, XXX XX G. F., autorizačne overeného dňa 25. októbra 2023 A. Z. Š., úradne overeného A. E. P. dňa 16. novembra 2023 pod č. 589/2023, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť napadnutého uznesenia. Predmetné neodkladné opatrenie nariadil do právoplatného skončenia konania vo veci vedenej na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 12C/3/2024.

3.1. Po preskúmaní veci dospel odvolací súd k záveru, že v tomto štádiu konania sa zatiaľ javí byť náležité a žiadúce návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovieť. Vychádzajúc zo skutkovej situácie opísanej žalujúcou stranou je v tomto štádiu konania dostatočne osvedčené, že žalovaný v rade 1/ svojim konaním znemožňuje prechod cez jeho pozemky na pozemok, ktorého podielovými vlastníckami sú aj žalobkyne v rade 1/ a 2/. Rovnako tak považoval odvolací súd za osvedčené, že žalobkyne v rade 1/ a 2/ nemajú k predmetnému pozemku, ktorého sú podielové spoluvlastníčky, iný prístup ako práve cez pozemky patriace žalovanému v rade 1/. Skutočnosť, že žalobkyne v rade 1/ a 2/ a ich právni predchodcovia prechádzali cez predmetné pozemky v súčasnosti patriace žalovanému v rade 1/, vyplýva aj z čestného prehlásenia Ž. Ž., ktorá v dome súpisné č. XX postavenom na predmetnom pozemku žalovaného v rade 1/, v minulosti žila. Z tohto čestného prehlásenia vyplýva, že žalujúca strana a jej právni predchodcovia (jej susedia) využívali právo prechodu za účelom obrábania ich pôdy, nachádzajúcej sa za spomínaným domom v ktorom Ž. Ž. bývala, nakoľko k pôde susedov (t.j. spoluvlastníkov predmetného pozemku) neexistovala žiadna iná prístupová cesta, a túto využívali aj v roku XXXX, kedy zomrel jej brat, užívajúci rodinný dom žalovaného v rade 1/, ktorý ho od jeho brata kúpil v roku 2020. Vzhľadom na charakter pozemku, vo vzťahu ku ktorému sa v konaní vo veci samej

žiada zriadiť vecné bremeno, ktorým je orná pôda, ktorú chce žalujúca strana obhospodarováť, je podľa odvolacieho súdu zrejmé, že využívanie práva prechodu bude slúžiť len tomuto účelu a frekvencia jeho využívania bude len „sezónna“, čím teda zásah do práv žalovaného v rade 1/ nemôže byť väčšieho rozsahu v porovnaní s výhodou, ktorú by získala žalujúca strana.

3.2. Odvolací súd ďalej dôvodil, že v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia nie je úlohou súdu posúdiť dôvodnosť nároku uplatňovaného v prebiehajúcom súdnom konaní vo veci samej, nakoľko vzhľadom na charakter tohto inštitútu je súd nútený zamerať sa len na osvedčenie potreby vydania neodkladného opatrenia, ktorá v danom prípade bola daná správaním sa žalovaného v rade 1/, ktorý svojim konaním znemožňuje žalujúcej strane i žalovaným v rade 2/ až 3/ predmetný pozemok v ich podielovom spoluvlastníctve, užívať, t.j. uskutočňovať ich základné právo nehnuteľnosť, ktorej sú spoluvlastníkmi. Nariadeniu tohto neodkladného opatrenia podľa názoru odvolacieho súdu nebránila ani námietka týkajúca sa identifikácie žalovaného v rade 2/ a jeho statusu ako „zisteného“, či neznámeho vlastníka a v nadväznosti na to i procesnej subjektivity žalovaného v rade 2/, s čím súvisí aj pasívna vecná legitímácia SPF. Za rozhodujúce odvolací súd považoval, že neodkladné opatrenie smeruje len a výlučne voči žalovanému v rade 1/, ktorý je tým, kto svojim konaním právo prechodu cez dotknuté pozemky, znemožňuje. Bez ohľadu na to, ako sa v priebehu ďalšieho konania vyrieši otázka ustálenia okruhu sporových strán, podstatné je, že vydanie neodkladného opatrenia v rozsahu uvedenom vo výroku tohto uznesenia nijakým spôsobom nemôže dôjsť k porušeniu akýchkoľvek práv a oprávnení žalovaného v rade 2/, ktorý je navyše na strane oprávnených osôb z tohto neodkladného opatrenia, a nie strane povinného (tým je len žalovaný v rade 1/). V posudzovanom prípade by v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia na účely jeho vydania bolo postačujúce, ak by na strane žalovanej vystupoval len ten, kto výkonu práva vstupu, prechodu peši a prejazdu cez predmetné pozemky bráni, t.j. v danom prípade žalovaný v rade 1/. Vychádzajúc z charakteru a účelu neodkladného opatrenia odvolací súd konštatoval, že opačný záver by viedol k porušeniu zákazu denegatio iustitiae vo vzťahu k žalujúcej strane.

4. Proti predmetnému uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný 1/ (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, jeho prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP. Žalovaný 1/ je toho názoru, že postupom odvolacieho súdu došlo k zásadnému porušeniu procesných práv žalovaných 2/, 3/ a 4/ a to z dôvodu, že krajský súd nevyzval žalovaných 2/, 3/ a 4/ na vyjadrenie sa k odvolaniu žalobkyne proti Uzneseniu Okresného súdu Námestovo sp. zn. 12C/3/2024 zo dňa 05. februára 2024. Odvolací súd teda rozhodol o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia bez toho, aby umožnil dotknutým žalovaným vyjadriť sa a predkladať návrhy na svoju obranu. Týmto procesným postupom odvolacieho súdu došlo k faktickému odňatiu práva žalovaných na vyjadrenie sa v konaní o nariadení neodkladného opatrenia.

4.1. Žalovaný 1/ v dovolaní opätovne poukázal na skutočnosť, že v konaní nie sú splnené zákonné predpoklady na to, aby žalovaný 2/ bol v konaní označený ako nezistený vlastník, nakoľko sú účastníkom konania dostatočne známe skutočnosti z ktorých vyplýva, že v prípade žalovaného 2/ sa jedná o zisteného podielového spoluvlastníka H. J., nar. XX. H. XXXX, naposledy bytom B., zomrelý XX. H. XXXX, pričom uvedené skutočnosti vyplývajú z dokazovania uskutočneného v konaní vedenom na Okresnom súde v Dolnom Kubíne pod spisovou značkou 10C/14/2022.

4.2. Podľa názoru žalovaného 1/ žalobkyňa neosvedčila okolnosti potrebné na nariadenie neodkladného opatrenia. V uvedenom kontexte žalovaný 1/ uviedol, že okrem tvrdení žalobkyne ohľadom užívania dotknutých nehnuteľností vo vlastníctve žalovaného 1/ na prechod k pozemkom vo vlastníctve žalobkyne nie sú dané iné dôkazy, ktoré by preukazovali resp. osvedčovali nárok žalobkyne a predložil dôkazy, ktoré majú preukazovať, že cez sporný pozemok predchádzajúceho vlastníka nikdy nevedla cesta k pozemkom vo vlastníctve žalobkyne. Taktiež predložil znalecký posudok, z ktorého má vyplývať, že prejazd motorových vozidiel cez dotknutý pozemok je v rozpore s technickými normami upravujúcimi miestne komunikácie, pričom v prípade prechodu a prejazdu motorových vozidiel cez sporný pozemok môže dôjsť k poškodeniu statiky stavebných objektov. Žalovaný 1/ má za to, že neboli splnené zákonné predpoklady na nariadenie dotknutého neodkladného opatrenia, pričom je žalovaný 1/ toho názoru, že nariadené neodkladné opatrenie neprimeraným spôsobom zasahuje do vlastníckeho práva žalovaného 1/. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a priznal dovolateľovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

5. K dovolaniu žalovaného 1/ sa vyjadrili žalobkyne 1/ a 2/, pričom toto navrhli ako nedôvodné zamietnuť, prípadne ako neprípustné odmietnuť a tiež navrhli žalovaného 1/ zaviazat' k náhrade trov konania žalobkýň v plnom rozsahu. Poukázali na to, že v posudzovanom prípade sa jedná o tzv. nútené spoločenstvo podľa § 78 CSP. V priebehu konania žalovaná H. F. prešla na opačnú stranu, takže neskôr už vystupovala ako žalobkyňa 2/, a preto už aj z tohto dôvodu nemohli byť jej práva porušené, tak ako to tvrdí žalovaný 1/. Rozhodnutie odvolacieho súdu nemalo/nemá negatívny dopad na práva žalovaného 3/, je vylúčené sa čo i len domnievať, že by mohol byť s vydaným rozhodnutím odvolacieho súdu nespokojný, čo by bol dôvod na podanie mimoriadneho opravného prostriedku. V konečnom dôsledku nemožno opomínať, že dovolanie podal žalovaný 1/, ktorého právo na spravodlivý súdny proces porušené nebolo. V súvislosti s ďalšími námietkami žalovaného 1/ uvedených v dovolaní poukázali najmä na § 435 CSP a § 440 CSP.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného 1/ treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a) až f) CSP.

9. Najvyšší súd už v rozhodnutí, sp. zn. 3Cdo/236/2016, (publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 19/2017) uviedol, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

10. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 CSP, dovolací súd skúma prednostne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení.

11. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R 21/2018, R 76/2018), je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení prípustné dovolanie podľa ustanovenia § 420 CSP vtedy, ak má charakter rozhodnutia vo veci samej. Ak rozhodnutie o neodkladnom opatrení nemá uvedený charakter (nekonzumuje vec samu), je potrebné zohľadniť jeho dočasnosť, tzn. obmedzenie jeho trvania a možnosť jeho zrušenia za podmienok uvedených v zákone. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu, poskytovanú až rozhodnutím súdu vo veci samej. Zákonodarca nepochybne zohľadnil, že procesné nesprávosti súdov, ku ktorým pri nariaďovaní dočasného procesného opatrenia môže dôjsť, sa v takom prípade vyznačujú nižšou intenzitou porušenia procesných oprávnení strán sporu (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/157/2017 z 11. októbra 2017). K uvedenému záveru dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky napr. v rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/83/2017 zo 14. júna 2017, v ktorom uviedol, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej len vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Takáto situácia môže nastať v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného po skončení konania (pri splnení podmienok podľa § 325 ods. 1

CSP), alebo pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP (viď uznesenie NS SR z 28. marca 2019 sp. zn. 5Cdo/154/2018). Taktiež v uznesení sp. zn. 3Cdo/157/2017 z 11. októbra 2017 dovolací súd vyslovil, že dovolanie nie je podľa § 420 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia na základe takého návrhu, spolu s ktorým, prípadne po podaní ktorého, bola podaná nadväzujúca žaloba.

12. Preto dovolací súd skúmal, či napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení v prejednávanej veci je rozhodnutím vo veci samej, prípadne rozhodnutím konečným, ktorá povaha rozhodnutia by otvárala dovolaciemu súdu možnosť preskúmať prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a dospel k záveru, že v danom prípade prípustnosť podaného dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je daná.

13. Podľa dovolacieho súdu napadnuté uznesenie nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej, resp. rozhodnutím konečným. V danom prípade bolo napadnutým uznesením odvolacieho súdu nariadené neodkladné opatrenie do právoplatného skončenia konania vo veci samej - viď výrok III. a s ním súvisiaci bod 21. napadnutého uznesenia. Už z formulácie predmetného výroku je zrejmé, že v danom prípade nejde o rozhodnutie vo veci samej, resp. rozhodnutie konečné, keďže rozhodnutím vo veci samej je v danom prípade rozhodnutie o podanej žalobe vo veci samej (o určení vecného bremena) a pomery upravené neodkladným opatrením budú po jeho vydaní dotknuté práve týmto rozhodnutím. Najvyšší súd na základe vyššie uvedeného konštatuje, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení, ktorým bolo rozhodované o opravných prostriedkoch voči uzneseniu súdu prvej inštancie, nekonzumuje vec samú, nejedná sa o rozhodnutie vo veci samej, resp. rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, tak ako to prezumuje ustanovenie § 420 CSP, keďže bolo vydané v priebehu konania vo veci samej a bude dotknuté meritórnym rozhodnutím. Z uvedeného dôvodu je dovolanie v zmysle § 420 CSP procesne neprípustné.

14. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalovaného 1/ z § 420 písm. f) CSP nevyplýva, dovolací súd odmietol dovolanie ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP bez skúmania, či v konaní došlo k namietanej vade.

15. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.